

Seminární práce do semináře Geografie Číny

Jazyková situace Číny

Ondřej Pavlík, Tereza Balounová, Jana Poláchová,

Marie Smékalová, Michal Slonina, Dan Valihrač

Čínská filologie, 1. ročník

Datum: 30.5.2020

Obsah

1.	Úvod	2
2.	Bilingvní vzdělávání	3
3.	Jazyková práva v Číně	3
4.	Výhody a nevýhody dominance čínštiny ve vzdělávání	3
5.	Výuka jazyků v oblasti Tibetu	4
6.	Výuka jazyků v Sin-ťiang	6
7.	Problémy s uplatněním a diskriminací v Sin-ťiang	8
8.	Názor OSN	9
9.	Čínština jako soft power	9
10.	Soft Power	9
11.	Konfuciov institut	10
12.	Hanban	11
13.	Kritika	12
14.	Incidenty Sü Lin	13
15.	Příklady čínské soft power ve světě	13
16.	Úspěch čínského neokolonialismu v Africe	13
17.	Neúspěch čínské soft power v Austrálii	14
18.	Výsledky čínské soft power	15
19.	Problematika ohrožených jazyků	15
20.	Definice ohroženého jazyka	15
21.	Vliv standardní čínštiny	16
22.	Bilingualismus	16
23.	Vliv cizích jazyků	17
24.	Některé ohrožené jazyky	17
25.	Problémy s ochranou ohrožených jazyků v Číně	19
26.	Nedostatečná legislativa	19
27.	Vládní financování nestačí	20
28.	Není vytvořen kompletní systém dvojjazyčného vzdělávání	20
29.	Zachování jazyka bez kultury	20
30.	Shrnutí a závěr	21
31.	Bibliografie	22

1. Úvod

Čína je zemí s bohatou historickou, kulturní, ale i jazykovou tradicí. Na území Číny totiž žije 1,4 miliardy lidí a není divu, že je zemí s 56 oficiálně uznanými etnickými skupinami a zhruba 292 aktivními jazyky.¹ Nejpoužívanějším dialektem jsou tzv. severočínské dialekty (*Pei-fang-chua*), kterými mluví až 70 % chanské populace.² Čínština bývá klasifikována lingvisty na 7-13 skupin. I když číňané považují svou řeč za pouhý dialekt, jedná se o rozmanitý, často zcela odlišný jazyk³. Nikoho tedy zřejmě nepřekvapí, že klasifikovat čínštinu pouze na kantonskou a mandarínskou nebude dostačující, i když to jsou dvě nejznámější jazykové odnože, na které se rádi lidé ptají studentů čínštiny, aby se dozvěděli, kterou čínštinu se to vlastně učí.

Cílem této seminární práce je tudíž nastínit jazykovou situaci v Číně, konkrétně bilingvní situaci Číny ať už ve formě čínštiny a jednoho či více cizích jazyků nebo ve formě dialektu čínštiny a standardní čínštiny (tzv. *Pchu-tchung-chua* 普通话, doslova “běžná řeč”). Kromě situace v pevninské Číně se zaměříme i na mezilidské vztahy Číny se světem z hlediska tzv. soft power a její aplikace ve formě Konfuciových institutů. Dále se zaměříme na klady a zápory těchto institutů a případnou kritiku. Na závěr bude řeč o problematice ohrožených jazyků Číny. Těch je v dnešní době nemálo, zčásti kvůli stárnoucí populaci jedinců mluvících ohroženým jazykem, ale i kvůli politice ČLR, která nepodporuje žádné jiné jazyky než kterými je *Pchu-tchung-chua*.

¹ Lewis, 2009

² Karlach 2009, s. 8

³ DeFrancis, 1984

2. Bilingvní vzdělávání

Jazyková práva v Číně

Čínská ústava obsahuje tyto ustanovení týkající se jazyka: článek 4, který stanovuje, že každá z čínských národností má svobodu používat a rozvíjet svůj vlastní jazyk a systém psaní a článek 19, který stanovuje, že národní vláda bude podporovat společný jazyk používaný v celé zemi.⁴

Článek 6 zákona o povinném vzdělávání stanovuje, že by školy měly propagovat používání čínštiny, společného jazyka, který lze používat všude v Číně.⁵

Článek 36 čínského zákona o regionální etnické autonomii stanovuje, že autonomní agentury v etnických autonomních oblastech mají právo rozhodovat o vzdělávání, včetně jazyka používaného ve výuce, ale pouze v souladu se státními směrnicemi o vzdělávání a v souladu se zákonem.⁶

Výhody a nevýhody dominance čínštiny ve vzdělávání

Menšinový student, který se učí čínštinu, je schopen nejen komunikovat s Číňany, ale také s členy mnoha jiných etnických skupin v Číně. Pokud učení angličtiny umožňuje lidem jít kamkoliv na světě, pak učení čínštiny umožňuje lidem jít kamkoliv v Číně. Etnické menšiny tak mají přístup k dobrému vzdělání a možnost získat dobré zaměstnání v rozvinutějších oblastech. Nevýhodou je upřednostňování čínštiny před vlastním menšinovým jazykem, což následně může vést k vymření jazyka a ke ztrátě kultury.

Vymření jazyka je výsledkem celé řady vnějších tlaků, včetně politických, ekonomických, náboženských, kulturních nebo vzdělávacích v souvislosti s vnitřními tlaky, jako je negativní postoj komunity k jejímu vlastnímu jazyku. Urbanizace a migrace také vedou ke ztrátě tradičního způsobu života a silnému tlaku mluvit dominantním jazykem. V historii k vymírání jazyků nejčastěji došlo v důsledku nadvlády mocných skupin, které požadovaly, aby se menší skupiny naučily mluvit jazykem dominantní skupiny. Jedním z běžných způsobů ničení jazyka je nahrazení mateřského jazyka menšinové skupiny jazykem

⁴ Ma Rong, 2007

⁵ Ma Rong, 2007

⁶ rfa.org, 2020

dominantní skupiny ve vzdělávání, správě a hromadné komunikaci. Jazyk hlavní skupiny se stane nezbytností pro přežití ve společnosti a mateřský jazyk menšin zanikne.⁷

Výuka jazyků v oblasti Tibetu

Jedním z jazyků, kterým hrozí vymření je tibetština, jazyk, kterým mluví více než 8 milionů lidí žijících na Tibetské náhorní plošině a v Himalájích. Tibetština se vyvinula ze sanskrtu v 7. století. Tibetští spisovatelé, básníci a překladatelé ukazují na to, že Tibeťané v průběhu historie přijímají různé jazyky, ale zároveň si zachovávají svůj vlastní jazyk a vlastní kulturu. Tibetský jazyk je hlavním způsobem komunikace a přenosu tibetské kultury, pokračování tibetského jazyka je naprosto zásadní pro zachování kultury a tibetské identity.⁸

Od založení Čínské lidové republiky v roce 1949 a následné invaze do Tibetu v roce 1950 lidovou osvobozenou armádou se dominance primárního jazyka ČLR, čínštiny, stále více rozšiřuje do veřejného i do soukromého sektoru tibetské společnosti. Propagace čínštiny jako oficiálního jazyka v pevninské Číně začala v roce 1956 a byla přijata v poslední ústavě ČLR. Vzhledem k silné přítomnosti Číny v globální ekonomice se čínština stala nezbytnou. V důsledku toho je propagována v obchodní sféře i ve vzdělávání na úkor menšinových jazyků, včetně tibetštiny.⁹

Vzhledem k tomu, že je Tibet známý jako chudý region s nízkou úrovní vzdělání, provedla ČLR v Tibetském autonomním regionu vzdělávací politiky ke zlepšení míry gramotnosti a přístupu ke vzdělání. Dvě z nejznámějších politik jsou politika San-pao, která poskytuje zdarma jídlo, oblečení a ubytování dětem ve škole, a politika Nej-ti Si-cang Pan, která posílá absolventy základních škol do vnitrozemských středních škol v 19 provinciích. Obě z těchto vzdělávacích politik používají jako primární vyučovací jazyk standardní čínštinu.¹⁰ V Tibetu klesla míra předčasného ukončování školní docházky, zvýšila se gramotnost a více tibetských studentů začalo chodit na vysoké školy. Většina čínských univerzit má čínské jazykové zkoušky pro menšinové studenty.¹¹

⁷ Tibetan Centre for Human Rights & Democracy, 2017, s. 2

⁸ Tibetan Centre for Human Rights & Democracy, 2017, s. 4

⁹ Tibetan Centre for Human Rights & Democracy, 2017, s. 5

¹⁰ Tibetan Centre for Human Rights & Democracy, 2017, s. 6

¹¹ educationpolicytalk.com, 2014

Bezplatné dvojazyčné vzdělávání v tibetštině a čínštině je dostupné tibetským dětem v Tibetské autonomní oblasti a tibetským obývaným oblastem v provinciích Jün-nan, S'-čchuan, Kan-su a Čching-chaj.¹²

Ještě nedávno se čínština v nižších ročnících vyučovala jako druhý jazyk. Většina základních škol používala tibetštinu jako prostředek výuky a čínština byla až jazykem středních škol. Dnes už se některé předměty na základních školách vyučují pouze v čínštině.¹³ Rozšiřují se dvojazyčné mateřské školky, které ponoří tibetské děti do čínského jazyka od 3 let, ve jménu posílení jednoty národností. V rámci programu „Aid Tibet“ se z jiných částí Číny najímá tisíce učitelů, kteří nemluví tibetským jazykem a propagují se etnicky smíšené třídy.¹⁴

Mnoho Tibetanů věří, že jejich domorodý jazyk by měl být prostředkem výuky, protože tibetský jazyk je nedílnou součástí tibetské kultury. V důsledku toho mnoho tibetských rodin posílá své děti do Indie, kde lze tibetštinu použít jako prostředek výuky.¹⁵ Mezinárodní akademický výzkum ukázal, že děti se učí rychleji a lépe ve svém vlastním jazyce a jsou lépe připraveny na výuku druhého jazyka, jakmile získají kompetenci ve svém mateřském jazyce.¹⁶

Nedostatek literatury v tibetštině je znakem diskriminační politiky ČLR vůči Tibetanům. Tibetané, kteří neovládají čínštinu, nemohou najít práci. Cestovní lístky a bankovní transakce v Tibetu jsou vytištěny v čínštině. Přestože se dopravní zařízení v posledních několika desetiletích zlepšila, Tibetané, kteří nemají dostatečnou znalost čínštiny, mají potíže s cestováním i v rámci Tibetu a využíváním poštovních služeb. To ztěžuje zachování a propagaci tibetského jazyka. Čínská vláda se snažila asimilovat Tibetany s rostoucím počtem čínských migrujících pracovníků, kteří se v Tibetu usadili. Tibetský odpor vůči těmto činům v průběhu let zesílil. Tibetané mnohokrát protestovali proti jazykové politice ČLR. Byla zahájena neformální výuka tibetského jazyka mimo školní systém, a to zejména tibetskými kláštery.¹⁷ Mnoho Tibetanů bylo zatčeno za založení těchto tibetských

¹² en.tibet3.com, 2016

¹³ theferret.scot, 2020

¹⁴ thenews-chronicle.com, 2020

¹⁵ educationpolicytalk.com, 2014

¹⁶ thenews-chronicle.com, 2020

¹⁷ tibetpolicy.net, 2020

jazykových škol, vyzývání k ochraně tibetského jazyka a kultury, psaní esejí o tibetské identitě a vytváření písní, které vyjadřují hrdost na to být Tibeťan.¹⁸ V roce 2018 Čína odsoudila obhájce tibetského jazyka z Čching-chaj do pětiletého vězení za obvinění z podněcování separatismu.¹⁹

Výuka jazyků v Sin-t'iangu

V roce 1949 se čínští komunisté dohodli s místní kuomintangskou vládou Sin-t'iangu na začlenění útvary do Čínské lidové republiky a v roce 1955 se stal autonomním regionem. S příchodem čínské vlády do Sin-t'iangu začalo prosazování čínštiny nad menšinové jazyky v oblasti. Těchto menšinových jazyků je v Sin-t'iangu mnoho, neboť je zde velká koncentrace spousta etnik.²⁰

Od 50. let v Čínské Lidové Republice bylo formální vzdělávání v jazycích místních menšin v autonomních regionech oficiální politikou. Vzdělávání se skládá z duálního systému vycházejícího z postupu z mateřské školy až na univerzitu, kde „čínské školy“ používají čínštinu jako vyučovací jazyk a „menšinové školy“ používají jako prostředek výuky jazyky místních menšin. V menšinovém školním systému bývaly čínské jazykové kurzy nabízeny jako sekundární jazyk a všechny ostatní kurzy se vyučovaly v menšinových jazycích.²¹

Vzdělání menšin vždy čelilo mnoha problémům, jako je nedostatek kvalifikovaných menšinových učitelů, nedostatek kvalitních učebnic obsahujících místní znalost etnických menšin, malé propojení mezi školami menšin a čínskými školami a nedostatek výukových materiálů.²²

V letech 1977–1997 vzrostl celkový počet zapsaných vysokoškolských studentů ze zhruba čtyř tisíc na dvacet tisíc, což je pětinasobné zvýšení. Okolo 10 000 vysokoškolských studentů nastoupilo na univerzity v Sin-t'iangu; většina z nich po absolvování hledala práci právě zde. V Sin-t'iangu je ale jedním z nejzávažnějších sociálních problémů od 90. let to, že absolventi nejsou schopni najít si práci v jejich oboru. Vzhledem k malému počtu zaměstnanců, kteří každoročně odcházejí do důchodu, nemohou vládní instituce každý rok vytvořit 58 000

¹⁸ tchrd.org, 2016

¹⁹ reuters.com, 2020

²⁰ britannica.com, 2020

²¹ Affirmative Action in China and the U.S.

²² Affirmative Action in China and the U.S.

nových pracovních míst. V roce 1980 vysokoškolské vzdělání mohlo získat 6,2% absolventů středních škol. Po roce 1997 byl nárůst na 35,6% čínských absolventů středních škol a 40,5% absolventů menšinových středních škol, kteří pokračovali na vysokou školu. Procento opět vzrostlo v roce 2002, kdy asi 69% všech absolventů středních škol šlo na studovat dál na vysokou školu. Tento růst však může snížit uplatnění vysokoškolských studentů, pro které nejsou volná pracovní místa odpovídající jejich vzdělání.²³

„Dvojazyčný“ vzdělávací systém, který byl zaveden v uplynulém desetiletí v Sin-ťiang, je lépe charakterizován jako pokus o transformaci vzdělávacích systémů tamních menšin. Je zde vidět odklon od udržování místních rodných jazyků a tradic směrem k výuce čínštiny. Jedním ze způsobů, jak to zajistit, bylo odebrání studentů menšin z jejich domovských komunit prostřednictvím systému „internátních škol“. Nejprve se téměř všechny střední školy staly obytnými školami, kde pobývali studenti za zdmi s výjimkou víkendových domácích návštěv. Od roku 2017, se i z mnoha základních a mateřských škol, staly školy obytné.²⁴

Od té doby byla přijímací zkouška na vyšší střední školu – stejně jako čínská přijímací zkouška na vysokou školu – dramaticky reformována. V minulosti byla zkouška, která byla předpokladem pro všechny studenty, kteří se přestěhovali z místní rezidenční střední školy do rezidenční střední školy ve větším městě, nabízena v čínštině nebo v místním jazyce studentů menšin. Nyní tzv. bilingvní hodnocení vzdělávání zdůrazňuje, že studenti etnických menšin by měli ovládat a používat národně používaný systém pro jazyk a psaní – standardní čínštinu. Například, pro studenty menšin, kteří se účastnili testu ve svém rodném jazyce, byly bonusové body, které získali, sníženy z 50 na 15.²⁵

Dalším primárním cílem bilingvního vzdělávání bylo rozdělit studenty, do běžných středních škol a ty co nastoupí na střední odborné vzdělávání pomocí minimálního přijímacího stupně. V kontextu Sin-ťiang to znamenalo, že již v 15 letech by byli studenti směřováni cestou, která by je vedla k formám přidělené nebo vynucené tovární práce jako „dělníky“.²⁶

Počínaje 1. zářím 2017 začaly základní školy v regionu v očekávání čínských jazykových zkoušek měnit svůj „dvojazyčný“ studijní program na čínský „režim 2“. Od prvního ročníku

²³ Affirmative Action in China and the U.S., 2009

²⁴ supchina.com, 2019

²⁵ supchina.com, 2019

²⁶ supchina.com, 2019

přes všechny základní a juniorské střední školy byly všechny třídy vyučovány v „jazykovém a psacím systému používaném zemí“ (国家通用语言文字 pchin-jinem *guójiā tōngyòng yǔyán wénzì*) a současně byl přidán kurz v etnické jazykové literatuře. Jinak se vyučuje pouze v národním jazyce.²⁷

Problémy s uplatněním a diskriminací v Sin-t'iangu

V 80. letech se objevily nové problémy. Čína zažila v minulosti obrovské společenské změny, včetně řady reforem v zemědělské struktuře, v průmyslu a jeho odvětvích. Toto období změn trvalo třicet let. Čína navíc stále přechází z centrálně plánovaného systému na tržně orientovaný systém. Tyto změny mají určitý dopad na čínský systém vzdělávání menšin. Podle systému plánované ekonomiky až do konce 90. let všichni absolventi univerzit a středních odborných učilišť měli zaručená pracovní místa jako zaměstnanci státní správy, v jeho institucích a podnicích. V té době všechny univerzity, školy, výzkumné ústavy, nakladatelství, divadelní společnosti, filmové společnosti, nemocnice, továrny atd. spadaly pod vedení vlády a přijímaly své zaměstnance podle vládního plánu. V plánovaném systému bylo obvykle menšinovým absolventům přiděleno zaměstnání, jako jsou vládní úředníci, kvůli nedostatku vzdělaných menšinových kádrů. A někdy byl nábor absolventů menšin považován za politický úkol, jakožto afirmativní akce pro etnické menšiny. Po reformách se situace naprosto změnila. Nyní podniky přijímají a propouští zaměstnance podle vlastního uvážení. Menšinová absolventi, kteří jsou přijímáni na vysokou školu jako ukázka pozitivního jednání politiky, budou mít pravděpodobně potíže s hledáním zaměstnání, pokud nebudou dostatečně konkurenceschopní. Někteří z nich mají značné potíže s hledáním a udržováním práce v důsledku špatné odborné připravenosti, pracovních dovedností a jazykové (ne)znalosti čínštiny.²⁸

Navíc je zde problém s diskriminací menšin a preferování čínských absolventů. Vláda sice zakazuje „etnické preference“ při náboru, ale i tak tu stále jsou. Preference nebo diskriminace studenty rozděluje do tří skupin. Obecně je nejsnadnější najít práci pro skupinu absolventů vysokých škol s názvem *Chan Kchao Han*, týkající se skupin Chan, Chuej a Man-čchu (čínští absolventi, kteří absolvovali přijímací zkoušku na vysokou školu v čínštině). Druhá skupina,

²⁷ supchina.com, 2019

²⁸ Affirmative Action in China and the U.S., 2009

známá jako *Min Kchao Chan* (menšinový absolventi čínských škol, kteří absolvovali přijímací zkoušku na vysokou školu v čínštině), mají také pracovní výhodu. Hledání práce je nejvíce obtížné pro skupinu vysokoškoláků známých jako *Min Kchao Min* (absolventi menšinových škol, kteří absolvovali přijímací zkoušku na vysokou školu v menšinových jazycích). Hlavním důvodem diskriminace absolventů menšin na pracovním trhu je jejich špatná *Pchu-tchung-chua*. Jazyková bariéra v zásadě znevýhodňuje menšinové studenty na trhu práce.²⁹

Názor OSN

Čínská verze dvojjazyčného vzdělávání je v rozporu s mezinárodním právem v oblasti lidských práv, zejména s Úmluvou OSN o právech dítěte a Mezinárodním paktem o občanských a politických právech. Výbory OSN, jako jsou výbory pro práva dítěte; Hospodářská, sociální a kulturní práva; a Odstranění rasové diskriminace vyjádřili znepokojení nad právy menšin v Číně na vzdělání v jejich vlastním jazyce.³⁰

3. Čínština jako soft power

Na ceduli v oddělení cizojazyčné literatury v Čcheng-tu stojí psáno čínskými znaky: “Čínština potřebuje cizí jazyky, svět potřebuje čínštinu”. Tato cedule má své opodstatnění a přesně ukazuje současný čínský model diplomacie. Čína totiž už od 50. let minulého století usilovala o podporu revolucí ve světě, hlavně v jihovýchodní Asii, jižní Americe a Africe a až do 70. let se pokoušela získat vliv pouze hrubou silou. Až reformy prezidenta Teng Siao-pchinga v pozdních 70. letech 20. století změnili způsob usilování o dobré vztahy se světem a potencionálními obchodními partnery a v 90. letech, poté co Čína zjistila, že se nemůže rovnat USA z hlediska hard power, už zcela přešla na tzv. soft power³¹.

Soft Power

Avšak nejprve si musíme vyjasnit, co znamená termín soft power. Podle amerického politologa a autora tohoto termínu Josepha Nye se jedná o ovlivňování cizích zemí skrz diplomacii a kulturu bez jakéhokoliv fyzického nátlaku³². Tuto roli zastávají v dnešní době

²⁹ Affirmative Action in China and the U.S., 2009

³⁰ thenews-chronicle.com, 2020

³¹ Gill, 2008, s. 117

³² Nye, 1990, s. 153-171

nejen média, ale i Konfuciovy instituty. I když Čína zaujímá až 27. místo na žebříčku třiceti soft power velmocí³³, její vliv na svět nelze přehlédnout, nejvíce však v Africe³⁴. Poslední dobou sílí vliv Číny i na média v Evropě³⁵.

V akademických a politických diskuzích se pro čínskou “jemnou sílu” vžili tři pojmy: **jemná síla** (čínsky *zuan š'-li* 软实力), **chytrá síla** (*čchiao š'-li* 巧实力) nebo **veřejná diplomacie** (*kung-kung waj-t'iao* 公共外交). Tyto termíny mají stejný význam a bývají použity zaměnitelně³⁶.

Konfuciův institut

Konfuciův institut je vlajkovou lodí čínské soft power. Je to čínský akademický projekt zaměřující se nejen na akreditovanou výuku čínštiny, ale i historii a kulturu Číny (Konkrétně např. umění čajového obřadu či lekce kaligrafie a tchaj-t'i) a sponzoruje nesčetné množství kroužků a mimoškolních aktivit jako je například výstava čínského umění, konference, filmová promítání či oslavy čínských svátků. Ne všechny instituty jsou však stejného charakteru. Některé jsou např. více specializované na tzv. ekonomický “think-tank”, čínskou kuchyni, film či kulturu obecně³⁷. Konfuciovy instituty jsou obdobou vzdělávacích projektů jiných zemí jako je např. francouzská Alliance Française, britský British Council či německý Goethe Institut. Zatímco výše zmíněné instituce jsou mimo dosah univerzitních areálů a nijak zvlášť nezasahují do výuky, Konfuciovy instituty fungují výhradně na základě smlouvy s univerzitou a působením v jejím areálu³⁸.

Jak uvádí James Turk, autor článku China U: “Konfuciovy instituty jsou vlastněny a ovládány autoritativní vládou a jsou zavázány její politice³⁹.” Jako první Konfuciův institut se oficiálně udává ten v jihokorejském Soulu otevřený v listopadu roku 2004, ale Čína chvíli předtím experimentovala s tímto konceptem v uzbeckém Taškentu v červnu 2004⁴⁰. Výběr institutu v Koreji poukazuje na to, že Čína nezapomněla na dobu, kdy Korea byla součástí čínského impéria než byla násilím odtrhnuta Japonci během první čínsko-japonské války v

³³ softpower30.com

³⁴ Jedná se zejména o země Afriky jako např. Keňa, Zimbabwe, ad.

³⁵ Godement et al. 2017

³⁶ Hefelet al. 2015, s. 56

³⁷ mcclathydc.com, 2020

³⁸ Sahlins et al. 2014

³⁹ Turk, 2013

⁴⁰ Starr 2009, s.

letech 1894-1895⁴¹. Jihokorejský institut v Soulu v současnosti už nefunguje. Správu KI má na starosti Hanban.

Hanban

Hanban (汉办), v českém přepisu chan-pan, též známý jako ředitelství Konfuciových institutů, je, jak již bylo řečeno hnací jednotkou všech institutů. Dle své oficiální stránky se jedná o mezinárodní neziskovou organizaci, která vznikla roku 1987 pod tehdejšími názvem Úřad pro výuku čínštiny jako cizího jazyka (anglicky National Office for Teaching Chinese as a Foreign Language, zkráceně NOCFL)⁴². Chan-pan podle své oficiální stránky dále uvádí, že jejich posláním je “ukojit” stále rostoucí zájem o čínský jazyk a kulturu skrze Konfuciovy instituty⁴³. Kromě toho se stará o rozpočet všech institutů na světě, nákup materiálů pro KI a vydávání nových učebnic, o zkoušky jazykové kompetence HSK či soutěže z čínského jazyka Chinese Bridge, ale i o uzavírání nových smluv⁴⁴.

Uzavření smlouvy probíhá následujícím způsobem: Chan-pan kontaktuje potenciální univerzitu, která by měla zájem. Jestliže univerzita přistoupí k založení institutu, *Hanban* kontaktuje čínskou univerzitu a domluví oběma stranám schůzku. Konfuciův institut vznikne pod záštitou obou univerzit a je financován z poloviny hostitelskou univerzitou a z poloviny univerzitou čínskou⁴⁵. Příkladem může být olomoucký Konfuciův institut, jež je financován z poloviny Univerzitou Palackého v Olomouci a z poloviny Pekingskou Univerzitou zahraničních studií⁴⁶. Každý institut je samostatně vedený prostřednictvím své vlastní správní rady, která by měla zahrnovat členy hostitelské instituce⁴⁷.

Generální ředitelkou Chan-panu je Sü Lin, která bývá často terčem kritiky kvůli incidentu v portugalské Braze. Hanban je kontrolován komisí složenou ze dvanácti členů ze státních ministerstev a organizací, jako je například Ministerstvo kultury, Ministerstvo školství nebo Ministerstvo zahraničních věcí ČLR⁴⁸. V čele zasedá členka čínského Politbyra Liou Jen-tung⁴⁹. Organizační struktura Hanbanu se dělí na několik odnoží, včetně tří

⁴¹ Starr 2009, s. 65

⁴² Gill 2008, s. 118

⁴³ Oficiální stránka Hanbanu.

⁴⁴ Gill 2008, s. 119

⁴⁵ Gill 2008

⁴⁶ Konfuciův Institut, O nás. <https://konfucius.upol.cz/o-nas/>

⁴⁷ *Constitution and By-laws of the Confucius Institutes*, Hanban, 2014

⁴⁸ Paradise, 2009

⁴⁹ Sahlins et al, 2014

samostatných oddělení Konfuciova institutu zodpovědných za regiony: Asie a Afrika, Amerika a Oceánie, Evropa⁵⁰.

Kritika

I když mohou být semináře a programy Konfuciova institutu poučné a do jisté míry zajímavé, často bývají kritizovány akademiky za napojení na Ministerstvo školství ČLR a komunistickou stranu Číny a následnou špionáž. Kromě toho bývá kritizován za narušení akademické svobody, jelikož budovy institutů jsou často umístěny v areálu univerzit. Kvůli tomu již několik univerzit ukončilo smlouvu s Konfuciovými instituty, např. Univerzita v Torontu⁵¹.

Dalším problémem je porušení neutrálního pohledu na Čínu. Ta je totiž v Konfuciových institutech prezentována pouze v tom nejlepším světle a kdykoliv je položena otázka ohledně problematických či kontroverzních témat jako je např. hnutí *Fa-lun Kchung*, Ujgurská autonomní oblast Sin-ťiang, Tibet a další, přejde se oklikou k jinému, méně kontroverznímu tématu. Jako příklad uvádí J. Hubert diskuzi dvou druháků ohledně událostí na Náměstí nebeského klidu roku 1989: “Kdykoliv se dostanete k tématům jako je Náměstí nebeského klidu, vždy se debata odvede k něčemu jinému. ‘Počkat, vždyť vlastně nic takového jako Náměstí nebeského klidu nebylo... Pojd’me si raději povídat o králíčcích.’^{52”}

V neposlední řadě je Konfuciov institut (nebo spíš ČLR samotná) kritizována za využívání dobrých vztahů se zeměmi k “parazitování” na jejich nerostných surovinách. Jedná se hlavně o Afriku a Austrálii. Tyto kontinenty představují dva zcela opačné póly názorů. Zatímco Afrika čínský vliv na svém území vítá a vidí v něm pracovní příležitost, Austrálie je zcela proti.

Jako posledním bodem kritiky, který stojí za zmínku, je incident ředitelky Hanbanu Sü Lin na univerzitní konferenci v portugalské Braze v roce 2014 nebo incident spojený s ukončením KI v University of Chicago později téhož roku. Těmto incidentům bude věnována samostatná sekce.

⁵⁰ Hanban, About Us

⁵¹ De Pierreburg et al, 2009

⁵² Hubbert, 2013

Incidenty Sü Lin

Na 20. konferenci European Association of Chinese Studies (EACS) v portugalském městě Braga v červenci 2014 Sü Lin, generální ředitelka Chan-panu, nařídila personálu Universidade do Minho, aby vytrhali stránky odkazující na Tchajwanskou nadaci pro mezinárodní studentskou výměnu *Chiang Ching-Kuo* ze všech brožur⁵³. Poté prohlásila, že tyto instituce „jsou proti čínským regulacím“. Dle Tchaj-wanských úředníků tím však „ranila Tchajwanské city a ublížila tím vzájemným diplomatickým, ale i obchodním vztahům“⁵⁴.

Později téhož roku, konkrétně 25. září 2014, došlo k dalšímu incidentu, tentokrát ohledně napjatých vztahů univerzity v americkém Chicagu. Tamní univerzita se tehdy rozhodla ukončit smlouvu s institutem, protože “nedávno publikované komentáře ohledně UChicago v článku o ředitelce Chan-panu se neshodují s předpoklady pro rovnocenné partnerství.”⁵⁵ Sü Lin se totiž dle článku Jiefang Daily pochlubila svým tvrdým způsobem vyjednávání. Univerzita se rozhodla ukončit smlouvu poté, co 100 členů univerzity podepsali petici o zrušení kvůli ovlivňování univerzitního kurikula institutem. Podle prohlášení univerzity Sü Lin později poslala rektorovi chicagské univerzity dopis o jedné větě, kde stálo: “pokud se rozhodnete ukončit smlouvu, budu s tím souhlasit.” Podle článku se univerzita zalekla a ujistila Sü, že budou nadále hostiteli Konfuciova institutu.

Příklady čínské soft power ve světě

Nejen na území samotné Číny uplatňuje čínská vláda svou novou politiku soft power. V rámci Konfuciových institutů, ale i mimo ně, vyvíjí jemnou sílu více či méně výrazně například také na Austrálii nebo státy Afriky, ve kterých se díky ní na školách postupně zavádí povinná výuka čínštiny. Ve výuce jazyků a počtem jazykových institutů tak Čína drží ve světovém měřítku druhou příčku hned za Francií.

Úspěch čínského neokolonialismu v Africe

Po poslední čínské expedici do Afriky v období středověku se Čína na dlouhou dobu z kontinentu stáhla. Na přelomu tisíciletí se však čínská vláda opět začala o africké státy zajímat

⁵³ Shih Hsiu-chuan, 2014

⁵⁴ Zhu, 2016

⁵⁵ Prohlášení University of Chicago o Konfuciových institutech

a její pronikání do nich se stalo jedním z nejdůležitějších geopolitických trendů současnosti. Odborníci hovoří o čínských snahách jako o jejím období neokolonialismu. Jiní je považují pouze za projev globalizace.

Na jemnou sílu se Čína v těchto zemích zaměřuje masivně od roku 2009⁵⁶. Protože zdejší studenti mají čím dál méně možností studovat ve Spojených státech nebo evropských zemích, investuje čínská vláda do udělování stipendií a víz. Kromě dalších investic do medializace afrických událostí pak dotuje samozřejmě také šíření čínského jazyka.

Na africkém kontinentu stojí již 50 Konfuciových institutů, odkud probíhá šíření jazyka a kultury. Jejich počátek v Africe je spojen s univerzitou v Nairobi, kde byl v roce 2005 spuštěn první institut⁵⁷. V těchto neziskových organizacích jsou školeni učitelé čínštiny, jejíž výuka probíhá ve stále větším počtu států. V Keni, Ugandě, nebo Jihoafrické republice je navíc tato výuka povinná. V roce 2019 se například v Ugandě vyučovalo povinně čínsky na 35 středních školách⁵⁸.

Zájem o čínštinu je spojen hlavně s penězi, jež putují do zdejších států z Číny. Půjčky a dotace nachází využití v infrastruktuře, stavebnictví, modernizaci i dalších odvětvích. Kritici ovšem namítají, že ve velké části případů profituje z těchto investic spíše Čína, než místní vlády či obyvatelstvo. Díky půjčkám se také africké země stávají na rostoucí Číně závislé.

Neúspěch čínské soft power v Austrálii

V Austrálii čínská vláda podobně jako v Africe usilovala a usiluje o dosažení svých cílů pomocí soft power. Do místní politiky se ale snaží protlačit svou ideologii tzv. tichou invazí⁵⁹, která zahrnuje například prvky propagandy, špionáže, korupce nebo vyhrožování. Situace v Austrálii je navíc narozdíl od situace africké odlišná také v tom, že australská vláda postupně přichází na tyto praktiky a snaží se v posledních letech oprostit od čínského vlivu, ačkoli je k tomu nutné vynaložit v některých případech značné úsilí.

Situace je zde natolik vyhrčená, že v roce 2019 například Městská knihovna přímořské oblasti Gold Coast dokonce zrušila svou spolupráci s Tourism Confucius Institute a

⁵⁶ Lindner, 2018

⁵⁷ Hampejs, 2019

⁵⁸ Hampejs, 2019

⁵⁹ Kajínek, 2019

odmítla jakoukoliv další⁶⁰. Důvodem pro toto odloučení měla být přednáška ředitele institutu nesoucí název “Seminář o čínské kultuře”. Místo kultury, které byl věnován minimální čas, se pozornost obracela převážně k politickému výkladu. Na programu se objevila také kritika projevů amerických a australských politiků upozorňujících v těchto zemích právě na rostoucí vliv čínského režimu.

Výsledky čínské soft power

Během své několikaleté existence Konfuciovy instituty překročili počet svých “starších” konkurentů působících mnohem déle. K roku 2019 je na světě 530 Konfuciových institutů⁶¹ a 1,139 Konfuciových učeben ve 159⁶² zemích světa. Největší počet institutů je v Evropě (cca. 160).

4. Problematika ohrožených jazyků

S globalizací ekonomiky, mnoho menšinových jazyků čelí vyhynutí a ztrátě kultury. Mnoho minorit v Číně přijalo většinovou ideologii Hanů, jejich kulturu a jazyk z důvodů ekonomických a politických, z čehož se odvíjí problém krize identity⁶³.

Čína oficiálně určila 56 národnostních menšin, ale v mnoha z nich existuje obrovská jazyková rozmanitost, stejně jako panuje velká jazyková rozmanitost i v rámci čínské většinové národnosti Chan⁶⁴.

Definice ohroženého jazyka

Ohroženými jazyky běžně chápeme ty jazyky, jimž ubývají mluvčí takovým způsobem, že jim hrozí zánik. Abychom však mohli ohrožené jazyky definovat exaktněji, musíme se zaměřit na některé konkrétní parametry. Jedním z nejpodstatnějších je věkové rozložení mluvčích. V případě, že jazykem mluví pouze starší populace, ale dětem již není dále předáván, můžeme zánik takového jazyka očekávat v průběhu jedné či dvou generací. *Taj Čching-sia* a *Teng Jou-ling* vytvořili v roce 2002 systém parametrů, který umožňuje mnohem přesnější definici ohrožených jazyků. Jejich systém se zaměřuje na parametry jako míra

⁶⁰ Kajínek, 2019

⁶¹ Routledge, nedatováno

⁶² Chinadaily.cn, 2019

⁶³ ZHANG et al. 2012

⁶⁴ Language Diversity in the Pacific, 2006, s. 112

populace, která odpustila od užívání jazyka, věkové rozložení mluvčích, a schopnost populace předávat jazyk další generaci. Podle tohoto systému by ohrožený jazyk měl splňovat tři následující podmínky: za prvé, počet mluvčích jazyka, kteří jej přestali používat ve prospěch jazyka dominantního, přesahuje 80% původních mluvčích, a nadále se zvyšuje. Za druhé, jazyk je využíván jen lidmi staršími 40 let. Za třetí, u mluvčích dochází ke ztrátě aktivní schopnosti používání jazyka, tj. jsou schopni pouze poslouchat, a nikoliv jím mluvit⁶⁵.

Vliv standardní čínštiny

Standardní čínština zaujímá výhradní pozici jako úřední jazyk Čínské lidové republiky. Aspiruje na to stát se společným jazykem pro všechny obyvatele Číny, a je tedy významným sjednocujícím prvkem. Její dominantní postavení však působí devastujícím způsobem na minoritní jazyky. Původním záměrem bylo, aby standardní čínština nahradila místní a menšinové jazyky. Později však bylo od tohoto záměru upuštěno. Nová strategie zahrnovala propagaci standardní čínštiny a zároveň zachování místních a menšinových jazyků. Znalost standardní čínštiny je pro mluvčí menšinových etnik často klíčem k lepšímu zaměstnání. Menšinové jazyky se tak jeví jako neperspektivní, a jsou v mnoha případech mluvčími opouštěny. K úpadku minoritních jazyků přispívá také vysoká míra urbanizace. Lidé stěhující se do měst totiž mají tendenci přizpůsobit se jazyku většiny⁶⁶.

Bilingualismus

Zvláště od osmdesátých let probíhala mezi učenici a politickými osobnostmi debata týkající se pozice lokálních jazyků a standardní čínštiny. Vznikly dva názorové tábory. Příznivci prvního z nich se domnívali, že by standardní čínština měla lokální menšinové jazyky nahradit, zatímco příznivci druhého z táborů poukazovali na možnost koexistence jazyků v bilingvním systému. Po delším výzkumu a debatě byla zvolena druhá z možností. Obecně byl přijat názor, že k šíření standardní čínštiny není vymýcení lokálních menšinových jazyků nutné. Standardní čínština měla být používána při formálních záležitostech, v médiích, vzdělávání a byznysu, zatímco jazyky menšinové měli sloužit pro běžnou každodenní komunikaci⁶⁷.

⁶⁵ ZHANG et al. 2012

⁶⁶ SPOLSKY, 2014

⁶⁷ SPOLSKY, 2014

Vliv cizích jazyků

V poslední době stále roste význam vzdělávání v cizích jazycích, a to zejména v anglickém jazyce. Studenti, jejichž mateřským jazykem je některý z minoritních jazyků, jsou z hlediska jazykového vzdělávání v relativní nevýhodě vůči studentům mluvícím plynně standardní čínštinou. Jsou nuceni učit se zároveň jak standardní čínštině, tak i angličtině, a je pro ně proto obtížné dosáhnout dostatečných jazykových schopností, aby byli konkurenceschopní. Nedostatečná konkurenceschopnost je zvláště kritická při snaze absolvovat národní vysokoškolskou přijímací zkoušku, tzv. Kao-kchao, při které studenti soupeří o limitovaný počet míst na vysokých školách. Zkoušené předměty však zahrnují čínštinu a angličtinu. Mluvčí minoritních jazyků jsou tedy v nevýhodné pozici pro získání vysokoškolského vzdělání, což může některé z nich motivovat k tomu, aby dali přednost standardní čínštině před snahou uchovat svůj vlastní jazyk⁶⁸.

Některé ohrožené jazyky

Podle výše zmíněného systému existuje v Číně přes dvacet jazyků, které jsou klasifikovány jako ohrožené, a je možné očekávat, že více než 20% z nich by mohlo zaniknout do dvaceti až padesáti let. Mezi ně se řadí jazyky Tchu-t'ia v provincii Chu-man, Sien-tao v provincii Yün-nan, Čchi-lao v provincii Sien-tao, Yi v provincii S'-čchuan a další.⁶⁹

Dále zmíníme některé další menšinové jazyky, které nejsou nutně ohrožené zánikem, nicméně čelí mnohým problémům ohrožujícím jejich pozici.

1) Tibetština

U tibetštiny nacházíme tři různá nářečí, která ale sdílejí jeden systém písma. V některých oblastech je obyvatelstvo bilingvální, mluvící také standardní čínštinou. Nachází se zde také rostoucí populace Chanů, mluvících standardní čínštinou. Oficiálně je tibetština vyučovacím jazykem, ale tibetské školství trpí vážným nedostatkem tibetštinou mluvících učitelů. Tibetština je využívána také v novinách a jiných médiích. Užívání tibetštiny v úředních

⁶⁸ SPOLSKY, 2014

⁶⁹ ZHANG et al. 2012

institucích se však jeví jako problematické. Populace čelí velkým problémům s negramotností, a finanční podpora k řešení zmíněných problémů je nedostatečná.⁷⁰

2) Ujgurština

Ujgurština je jazykem používaným v provincii Sin-t'iang. Používá písmo založené na arabštině. V minulosti byla snaha tradiční písmo nahradit romanizovanou verzí bližší pchin-jinu, ale tyto záměry byly přerušeny kulturní revolucí, a přešlo se zpět k tradičnímu písmu. Region se vyznačuje politickou nestabilitou a problematickou situací menšin, jazyková politika tak zůstává komplexním problémem.⁷¹

3) Čuangština (Čuang)

Čuangština je jazykem používaným etnikem Čuang v autonomní oblasti Kuang-si na jihu Číny. Čuangové jsou jednou z největších menšinových etnik, s populací čítající okolo sedmnácti milionů obyvatel. Zahrnuje dva hlavní vzájemně nesrozumitelné dialekty, které se dále dělí na další subdialekty. Čuangština byla po dlouhou dobu vystavena značnému vlivu Chanského etnika, následkem čehož přejala značné množství slov z čínštiny. Je používána při každodenní konverzaci, avšak při komunikaci mezi mluvčími dvou dialektů je používána standardní čínština, která je také vyžadována při oficiálních záležitostech. Byl zaveden systém bilingvního vzdělávání, přičemž čuangština slouží jako vyučovací jazyk. Značné množství knih a dalších médií bylo přeloženo do čuangštiny. Stále je však potřeba zvýšit sociální status jazyka a udržovat rovnováhu mezi čuangštinou a standardní čínštinou.⁷²

4) Yi

Yi je další z větších etnických minorit, kterou nacházíme na území provincií Liang-šan, Jün-nan, Kuej-čou, S'-čchuan a Kuang-si. Populace této minority dosahuje zhruba sedmi milionů obyvatel, a zahrnuje alespoň šest navzájem nesrozumitelných dialektů. V mnohých školách funguje bilingvní vzdělávání, a to ve dvou formách, buď s jazykem Yi jako vyučovacím jazykem, nebo se standardní čínštinou. Jazyk Yi má vlastní systém písma, a je používán v médiích. Problémem je však rozdílný přístup v různých provinciích. V oblasti

⁷⁰ SPOLSKY, 2014

⁷¹ SPOLSKY, 2014

⁷² SPOLSKY, 2014

Liang-šanu je Yi používán jako oficiální jazyk. V ostatních provinciích je však situace rozdílná, a jazyk Yi zde čelí větším či menším obtížím. Hlavními problémy jsou absence jednotného přístupu, rozdíly mezi dialekty či nedostatek kvalifikovaných učitelů.⁷³

5) Pai

Etnikum Pai, které najdeme převážně na území západního Yunnanu, čítá necelé dva miliony obyvatel. Jazyk Bai se dělí na tři dialekty, a má svoje tradiční písmo. To mělo být nahrazeno romanizovaným systémem, který však nebyl plně implementován. Pozdější revize uznávají dva hlavní dialekty, s rozdílnou výslovností. Nový systém písma není široce využíván, a spíše narůstá užívání standardní čínštiny.⁷⁴

6) Mongolština

V Číně žije přes pět milionů mongolů, z nichž zhruba tři čtvrtiny obývají oblast Vnitřního Mongolska. Nacházíme zde čtyři hlavní dialekty mongolštiny, které se dále dělí na další. Mongolové používali čtyři různá písma, ale standardem se stalo písmo založené na staré ujgurštině. Toto standardní písmo je používáno ve všech úrovních vzdělávání. Větší část obyvatelstva mluví pouze mongolsky, část je ovšem také bilingvální. U některých komunit dochází k počínšťování obyvatelstva díky kontaktu s Chanskými migranty.⁷⁵

Problémy s ochranou ohrožených jazyků v Číně

1. *Nedostatečná legislativa - O problematiku ohrožených jazyků není dostatečný zájem.*

Od roku 1949 existují jen 3 vládní dokumenty týkající se minoritních jazyků:

- Článek 4 v Ústavě Čínské lidové republiky z roku 1954
- Článek 10 Zákona o národních znacích společného jazyka z roku 2000
- Článek 10 Zákona o autonomní oblasti menšin z roku 2001

Tyto články upřesňují, že menšiny mají právo používat své dědictví a chránit svá jazyková práva zákonem, ale málo se uvádí o tom, jak je uvést do praxe.

⁷³ SPOLSKY, 2014

⁷⁴ SPOLSKY, 2014

⁷⁵ SPOLSKY, 2014

Přestože čínská vláda se navenek tváří, že podporuje menšiny a jejich práva, v praxi často vedoucí představitelé komunistické strany staví politické zájmy strany nad tyto zákony.⁷⁶

2. *Vládní financování nestačí*

Hospodářský a vzdělávací rozvoj je nevyvážený. Přestože bylo zahájeno mnoho projektů, fond je stále omezený a velká část projektů se nemůže kvůli nedostatku peněz realizovat. Nedostatek peněz nejenže brání zpracování projektů, ale také ovlivňuje kontinuitu akademické práce. Pro nedostatek peněz jsou hromady a hromady shromážděných údajů stále v Ústavu sociálních věd nezpracované.⁷⁷

3. *Není vytvořen kompletní systém dvojazyčného vzdělávání*

Na úrovni ústředních a místních samospráv prozatím neexistuje žádný úplný, relevantní a prominentní systém dvojazyčného vzdělávání. Makro-trend ke kulturní homogenizaci v Číně je zřejmý. Znalosti zaměřené na kulturu Chanů tvoří obsah celostátní přijímací zkoušky. Při této zkoušce byla věnována malá pozornost kultuře a znalostem menšinových skupin, což dává falešné informace studentům menšin, že zvládnutí kultury a znalostí Chanů znamená dobrou univerzitu, dobrou práci a lepší život.⁷⁸

4. *Zachování jazyka bez kultury*

Některé zaostalé menšinové regiony považují záchranu ohrožených jazyků za způsob, jak vydělat peníze. V provincii Jün-nan je dobrý příklad jazyka Na-si. Menšina Na-si prodává oblečení, ozdoby a suvenýry s různými znaky písma jazyka Na-si. Většina těchto znaků je vytvořena umělecky a má ke skutečné podobě jazyka Na-si daleko. Na jednu stranu se to může jevit jako dobrý nápad pro ochranu jazyka, protože suvenýry mohou vzbudit u lidí zájem. Ve skutečnosti jsou však tyto jazyky, které jsou vytvářeny pro komerční účely bez hlubší kultury, daleko od svých původních podob, a tím pádem ztrácí svůj význam.⁷⁹

⁷⁶ ZHANG et al. 2012

⁷⁷ ZHANG et al. 2012

⁷⁸ ZHANG et al. 2012

⁷⁹ ZHANG et al. 2012

5. Shrnutí a závěr

Na závěr bychom rádi připomněli, že Jazyková situace Číny je jedním z ožehavých témat nejen minulosti, ale i současnosti. Přestože nejvyučovanějším cizím jazykem je angličtina, jen mizivé procento je schopno ní mluvit plynně. Paradoxem ovšem je, že Čína je ve své podstatě bilingvní, jelikož na území Číny je nespočet dialektů a každému jedinci, jehož rodným jazykem není severní standardizovaná norma čínštiny, nezbyvá než se přiučit i tzv. Pchu-tchung-chua, doslova „společnou řeč“, která se používá v televizních médiích, novinách, ale i kultuře obecně. Fakt, že komunistická strana Číny vede politiku sjednocení řeči na celém území Číny se projevuje v problematice ohrožených jazyků, které nejsou podporovány v rozvoji a tudíž je jejich záhuba nevyhnutelná, nedojde-li k nějakému zákroku. Avšak i některé ne zcela ohrožené jazyky čelí problémům s udržení své pozice jako např. Tibetština, Ujgurština, Čuangština ad.

Na druhou stranu Čína několik let usiluje o své postavení ve světě skrze tzv. soft power, čili diplomacii a ne hrubou sílu. Vlajkovou lodí čínské soft power jsou Konfuciovy instituty. Jejich počet rok od roku roste a s ním vyvěrá na povrch jejich kritika. Nejčastěji se jedná o kritiku ohledně netransparentnosti smluv jednotlivých institutů, obava ze špionáže, narušení akademické svobody, zneužití země k těžbě surovin⁸⁰ ale i kritika ředitelství Konfuciových institutů, tj. Hanbanu a jeho ředitelky Sü Lin a její incident v portugalské Braze. Kvůli tomu již několik univerzit ukončilo smlouvu s instituty.

Konfuciovy instituty tedy nejsou nejlepším způsobem prosazení čínské politiky soft power, aspoň ne ve Spojených státech a Austrálii. I přes všechny tyto problémy si však Čína, respektive Ministerstvo školství ČLR a Chan-pan slibují stálý nárůst zájemců o čínštinu a potenciální pracovníky v Číně, ale i o napravení reputace Číny ve světě. Jakým způsobem se jazyková situace bude vyvíjet v příštích letech je však stále ve hvězdách.

⁸⁰ Jedná se zpravidla o africké země a Austrálii, jak již bylo nastíněno v sekci Čínština jako soft power - kritika a Příklady čínské souft power ve světě

6. Bibliografie

- Bilingual Education Benefits Tibetan Children. 13. 7. 2016. Tibetnnet [online]. Dostupné z: <https://en.tibet3.com/education/2016-10-27/1765.html>
- Briggs Billy. Tibetan language being replaced by Chinese, warn campaigners. 18. 3. 2020. The Ferret [online]. Dostupné z: <https://theferret.scot/tibetan-language-chinese/>
- DeFrancis, John (1984), *The Chinese Language: Fact and Fantasy*, University of Hawaii Press, ISBN 978-0-8248-1068-9.
- DE PIERREBOURG et al, 2009, *Nest of Spies: The Startling Truth About Foreign Agents at Work Within Canada's Borders*, ISBN 1554684498
- GILL, Jeffrey. *The Promotion of Chinese Language: learning and China's Soft Power* [online]. 4. ed. Adelaide, 2008. ISBN 9871783098064.
- Godement, F., & Vasselier, A. (2017). *CHINA AT THE GATES: A NEW POWER AUDIT OF EU-CHINA RELATIONS* (pp. 75-88, Rep.). European Council on Foreign Relations. doi:10.2307/resrep21666.8
- Hampejs, M. Novodobý kolonialismus. Čína posiluje svůj vliv v Africe, státy zavádějí povinnou výuku čínštiny. Lidovky [online]. 15.7.2019. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/svet/novodoby-kolonialismus-cina-posiluje-svuj-vliv-v-africe-staty-zavadeji-povinnou-cinstinu.A190712_165858_ln_zahranici_mha
- Hanban: About Us. *Hanban: Confucius Institute Headquarters (Hanban)* [online]. Beijing: Hanban, 2014, 2014 [cit. 2020-05-28]. Dostupné z: http://english.hanban.org/node_7719.htm
- Hubbert, J. [in press] 2013. *Ambiguous states: Confucius Institutes and Chinese soft power in the American classroom*. PoLAR: Political and Legal Anthropology Review.
- Kajínek, M. Austrálie: Případová studie o infiltraci čínského režimu do demokratických zemí. The Epoch Times [online]. 17.6.2019. Dostupné z: <https://www.epochtimes.cz/2019/06/17/australie-pripadova-studie-o-infiltraci-cinskeh-o-rezimu-do-demokratickych-zemi/>
- KARLACH, Jan. *Problematika čínských dialektů: Seminární práce na seminář k čínskému jazyku*. Praha, 2009. Seminární. FF UK.
- Language Diversity in the Pacific. *Language Diversity in the Pacific: Endangerment and Survival* [online]. Ilustrované vydání. England: Multilingual Matters, 2006, s. 217 [cit. 2020-05-29]. ISBN 1853598674. Dostupné z: https://books.google.cz/books?hl=cs&lr=&id=vwERfeS8TXgC&oi=fnd&pg=PT124&dq=chinese+endangered+languages&ots=IkI7Qvt1St&sig=5xURswGVHMDt94XC_pS3vRmIXo8&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false
- Lewis, M. Paul (ed.), *Languages of China*, 2009. *Ethnologue: Languages of the World*, Sixteenth edition. Dallas, Tex.: SIL International.
- Lindner, T. Kolonialismus, nebo globalizace? Čína dobývá Afriku i s pomocí jemné síly. Respekt [online]. 28.5.2018. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/denni-menu/kolonialismus-nebo-globalizace-cina-dobyva-afriku-i-s-pomoci-jemne-sily>
- Lobsang Gelek. Tibetan Schoolchildren Lose Fluency in Native Language as Schools Switch to Mandarin. 16. 4. 2020. Radio Free Asia [online]. Dostupné z: <https://www.rfa.org/english/news/tibet/language-04162020170950.html>
- Ma Rong. Bilingual Education for China's Ethnic Minorities [online]. 2007. DOI: 10.2753/CED1061-1932400201. ISSN: 1061-1932. Dostupné z: <https://case.edu/affil/tibet/moreTibetInfo/documents/bilingualeduforChinaMinority.pdf>
- Nye, J. S. (1990). Soft power. *Foreign Policy*, 80, pp.153-171.

- Paradise, J. (2009). China and International Harmony: The Role of Confucius Institutes in Bolstering Beijing's Soft Power. *Asian Survey*, 49(4), 647-669. doi:10.1525/as.2009.49.4.647
- *Confucius Institutes*. [s.l.]: Routledge Dostupné online. ISBN 978-1-315-75008-8. S. 98–117.
- Sahlins, M., & Turk, J. (2014). *Confucius Institutes*. *Anthropology Today*, 30(1), 27-28. cit. 18.5.2020, dostupné z: www.jstor.org/stable/24030468
- Sampson Akanimo. Rights Group Raises Concerns On China's Bilingual Education Policy In Tibetan Areas. 12. 3. 2020. The News Chronicle [online]. Dostupné z: <https://thenews-chronicle.com/rights-group-raises-concerns-on-chinas-bilingual-education-policy-in-tibetan-areas/>
- Shih Hsiu-chuan, EACS to protest Hanban's academic meddling: source, *Taipei Times*, 31 July 2014.
- SPOLSKY, Bernard. Language management in the People's Republic of China. Language [online]. 2014, 90(4), e165-e179 [cit. 2020-05-02]. DOI: 10.1353/lan.2014.0075. ISSN 1535-0665. Dostupné z: <http://muse.jhu.edu/content/crossref/journals/language/v090/90.4.spolsky.html>
- Starr, Don. Chinese Language Education in Europe: the Confucius Institutes. *European Journal of Education*. 2009-03, roč. 44, čís. 1, s. 65–82.
- "Statement on the Confucius Institute at the University of Chicago | UChicago News". News.uchicago.edu. 2014-09-25. Archived from the original on 2015-07-15. Retrieved 2015-07-23.
- Tibetan Centre for Human Rights & Democracy. Bilingual education policy in Tibet [online]. 2017-04. Dostupné z: <https://tchrd.org/wp-content/uploads/2017/04/TCHRD-Report-Bilingual-Education.pdf>
- University of Chicago pulls out of Confucius Institute. *Impact 2020* [online]. Washington, DC: McClatchy Washington Bureau, 2020 [cit. 2020-05-25]. Dostupné z: <https://www.mcclatchydc.com/news/nation-world/world/article24773845.html>
- Xinjiang education reform and the eradication of Uyghur-language books - SupChina. *SupChina - China News & Commentary | Sinica Podcast | Daily News App* [online]. Copyright ©2020 supchina.com. All rights reserved. [cit. 29.05.2020]. Dostupné z: https://supchina.com/2019/10/02/xinjiang-education-reform-and-the-eradication-of-uyghur-language-books/?fbclid=IwAR2Tse7jPLeRUQP5WynFmMaLYIP1455JkgLfWq93e7sjH7S_gR50kJRRKy0
- Xinjiang - History | Britannica. *Encyclopedia Britannica | Britannica* [online]. Copyright ©2020 Encyclop [cit. 29.05.2020]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Xinjiang/History>
- Yu Xiaoran. Bilingual Education in Tibet: Promises and Problems. 13. 4. 2014. Education Policy Talk [online]. Dostupné z: <https://educationpolicytalk.com/tag/tibet/>
- ZHANG, Chun a Qingchun MA. The Protection of Endangered Languages in Mainland China. *Theory and Practice in Language Studies* [online]. 2012, 2(4), 713-718 [cit. 2020-05-02]. DOI: 10.4304/tpls.2.4.713-718. ISSN 1799-2591. Dostupné z: <http://www.academypublication.com/issues/past/tpls/vol02/04/09.pdf>
- ZHU, Zhiquan. US-China Relations in the 21st Century. *dx.doi.org*. 2006-04-18. Dostupné online [cit. 2020-04-20]. DOI:10.4324/9780203086582.
- ZHOU, Minglang a Ann Maxwell HILL, ed. *Affirmative Action in China and the U.S* [online]. New York: Palgrave Macmillan US, 2009 [cit. 2020-05-29]. DOI: 10.1057/9780230100923. ISBN 978-0-230-61334-3.

- 张悦. Confucius Institute bridges global language barrier - Chinadaily.com.cn. *www.chinadaily.com.cn* [online]. [cit. 2020-04-20].